

გაზეთი „ალიონი“ სარეკლამო მომსახურების ტარიფები

- მე-2 მთლიანი გვერდის (648 კვ.სმ) ღირებულება 150 ლარია;
- მე-3-7 (თითოეული 810 კვ.სმ) მთლიანი გვერდებისა - 200-200 ლარი;
- 1-ლი, ფერადი გვერდი მთლიანად (810 კვ. სმ) არ იყიდება, ნახევარი გვერდის (405 კვ. მ) ღირებულება 400 ლარია;
- ბოლო, მე-8, ფერადი გვერდი მთლიანად 400 ლარი ღირს;
- შიდა შავთეთრ გვერდებზე ფერადი ბეჭდვის შემთხვევაში გვერდის საფასური 70 ლარით იზრდება.
- პოლიტიკური რეკლამის ღირებულება ორმაგია;
- მილოცვა ფერად გვერდზე 32,40 კვ. მ-ზე, სურათით - 30ლარი;
- სამელოვიარო განცხადება - სიტყვა 30 თეთრი, პლუს სურათი (5X6 სმ) - 2 ლარი;
- გახსენება, ნეკროლოგი - სიტყვა 25 თეთრი, პლუს სურათი (5X6 სმ) - 2 ლარი;

საცალო ფასი: 80 თეთრი, ხელმოწერა: ერთი თვით - 3,20 ლარი, სამი თვით - 9,60 ლარი, 6 თვით -16 ლარი, ერთი წლით - 32 ლარი.

გაზეთში გამოქვეყნებული მასალების შინაარსი შეიძლება არ ემთხვეოდეს რედაქციის თვალსაზრისს. ავტორები თვითონ არიან პასუხისმგებელი ინფორმაციის სიზუსტეზე. რედაქციაში აუდიონაწერები ინახება ორი კვირის განმავლობაში, ამ ვადის გასვლის შემდეგ პრეტენზიები აღარ მიიღება. რედაქცია ავტორებისაგან არ მიიღებს სამ ხელნაწერ გვერდზე მეტ მასალას. გამოქვეყნებული მასალების გადაგვცემა აკრძალულია რედაქციიდან ნებართვის გაცემის გარეშე.

სარეკლამო კომპანია
რედაქტორი
ნუგზარ ასათიანი
nugzarasatiani15@gmail.com
558 499100
კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ვიორგი ვოგოლაძე
gia_77@mail.ru
551 576060
რედაქციის მისამართი: ქ. ოზურგეთი, გაბრიელ ეპისკოპოსის ქ.№3
ტელ: 558 499 100 გაზეთი რეგისტრირებულია ოზურგეთის რაიონულ სასამართლოში 18. 11. 2004 №44/4-311
გაზეთი იბეჭდება გამოცემლობა „მერიდიანში“
მის: თბილისი, ვ. ბაგრატიონის ქ. №77

დაინყეთ ყოველი მიშაბათი აღიონზე
«ალიონით»

ოზურგეთის სახელმწიფო დრამატული თეატრისა და შესანების, სარაგოსას (Teatro De la Estacion) თეატრების თანამშრომლობა ახალი ეტაპისკენ მიმავლობს

18 ნოემბერს ოზურგეთის სახელმწიფო დრამატულ თეატრსა და შესანების არაგონის მხარის დედაქალაქ სარაგოსას თეატრის შორის გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, რომელიც თეატრებს შორის მჭიდრო ურთიერთობების ჩამოყალიბებასა და შემოქმედებითი თანამშრომლობის გაღრმავებას ითვალისწინებს!

მემორანდუმს ხელი ოზურგეთის სახელმწიფო დრამატული თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელმა, ნოდარ ლუმბაძის საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალის პრეზიდენტმა და სამხატვრო ხელმძღვანელმა, ვასილ ჩიკოვიძემ და შესანების, სარაგოსას თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელმა, სარაგოსას საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალის ხელმძღვანელმა კრისტინა აინესმა მოაწერეს.

მემორანდუმის ფარგლებში, ორთავე თეატრი, ნოდარ ლუმბაძის საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალის და სარაგოსას საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალის დაიწყებენ მჭიდრო თანამშრომლობას, რომელიც მოიცავს ერთობლივი შემოქმედებითი პროექტებისა და თანაწარმოების მომზადებასა და განხორციელებას.

ამ მნიშვნელოვანი მემორანდუმის საფუძველზე, 2025 წელს, Teatro De la Estacion ეწვევა ნოდარ ლუმბაძის საერთაშორისო თეატრალურ ფესტივალს, ხოლო ოზურგეთის სახელმწიფო დრამატული თეატრი ესპანეთის, სარაგოსას საერთაშორისო თეატრალურ ფესტივალში მიიღებს მონაწილეობას, მემორანდუმი არა მხოლოდ ფესტივალის თანამშრომლობას, არამედ ორივე თეატრის შემოქმედებითი პოტენციალის გაზიარებას და გაძლიერებას ისახავს მიზნად. უპირველესად მისი მთავარი მიზანია ქართული თანამედროვე და კლასიკური მწერლობის პოპულარიზაცია, კულტურული კავშირის დამყარება, მრავალფეროვანი თეატრალური პრაქტიკის გაზიარება და ორივე ქვეყნის კულტურული დიალოგის გაღრმავება.

ასევე ამ მნიშვნელოვან ნაბიჯს დიდი მნიშვნელობა აქვს საერთაშორისო თეატრალური სივრცის განვითარებისთვის, რომელიც ქართული და ესპანური ხელოვნების სინთეზით კიდევ უფრო გამდიდრდება.

„აკეთობა-2024“ აღინიშნა

საჯარო სკოლის მოსწავლეებმა ღონისძიება მოაწვეეს. სოფლის ნობათთან და გურულ სამხარეულოსთან ერთად თავიანთი ნამუშევრები და ხელნაკეთი ნივთები გამოფინეს.

აკეთობა ღონისძიებას ლანჩხუთის მერის მოადგილე თორნიკე ტიკაძე, მერი-

ფრიდონ ჩხარტიშვილი - კიკობაძის გზაზე

იტალიაში, ქალაქ მილანში კიკობაძის გზაზე გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატზე ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სპორტულ - გამავანსადებელ დაწესებულებაში გაერთიანების სპორტსმენმა ფრიდონ ჩხარტიშვილმა პირველობა მოიპოვა და მინ ოქროს ქაბრი და ჩემპიონის ტიტული დაიპყრო!

საერთაშორისო შეჯიბრიდან დაბრუნებულ სპორტსმენს ფრიდონ ჩხარტიშვილს და მწვრთნელს, ვაჟა თურმანიძეს ზემოთ დახვდნენ ოზურგეთის სპორტის სასახლეში და გამარჯვება მიულოცეს!

ფრიდონ ჩხარტიშვილი 45 კგ წონით კატეგორიაში იასპარეზდა, ჭაბუკთა ასაკობრივ (14წ) ჯგუფში

ლანჩხუთის კულტურის ცენტრში ქორეოგრაფ ბია ხუსუნაიშვილის საიუბილეო კონცერტი გაიმართა

ღონისძიებაზე წარმოდგენილი იყო როგორც ქორეოგრაფიული, ასევე ფოლკლორული ნაწარმოებები.

ღონისძიებას ლანჩხუთის მერი ალექსანდრე სარიშვილი პირველ მოადგილე ეკატერინე გუჯაბიძესთან და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან ერთად დაესწრო. მუნიციპალიტეტის მერმა ქორეოგრაფს

მიულოცა საიუბილეო თარიღი და საპატიო ლანჩხუთელის წოდება მიანიჭა.

გია ხუსუნაიშვილი ღირსების ორდენისაა. მან 1975 წელს ანსამბლი „იმედი“ დაარსა, რომელმაც არაერთ მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწია. 1987 წელს „იმედს“ სახალხო ანსამბლის წოდება მიენიჭა.

ასკანელის ტრადიციული მელვინეობის მორიგი ტრიუმფი!

Asia Wine Trophy
Asia's Largest Wine Competition under the Patronage of the OIV

BEST QVEVRI AMBER WINE

2024 Asia Wine Trophy Best Qvevri Amber Wine

KAKHURI MTSVANE QVEVRI 2021

Asia Wine Trophy-ის, OIV- დასახელდა! ის პატრონაჟით გამართულ ყველაზე მასშტაბურ ღონისძიებას, ასკანელის კახური მწვანე, საუკეთესო ქვევრის ღვინოდ დასახელდა!

ასევე, ქვევრის კახური მწვანე ორმაგი ოქროს მედლის მფლობელიც გახდა!

გულლოცავთ!

25 ნოემბრიდან საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ჰაერის ტემპერატურა დაიკლებს, მოსალოდნელია წვიმა, მაღალ მთაში - თოვლი

გარემოს ეროვნული სააგენტო მომდევნო დღეებში მოსალოდნელ ამინდთან დაკავშირებით ინფორმაციას ავრცელებს.

სააგენტოს ცნობით, 25 ნოემბერს დასავლეთ საქართველოში მოსალოდნელია ცივი და ნოტიო ჰაერის მასების გაურცელება, სანაპირო რაიონებში შესაძლებელია ძლიერი წვიმა, ელჭექი, ზღვაზე 4-6-ბალანის შტორმი, მაღალ მთაში - თოვლი, ტერიტორიის უმეტეს ნაწილზე იქროლებს დასავლეთის მიმართულების ძლიერი ქარი.

მოსალოდნელია ნალექებმა, შესაძლებელია, დასავლეთ საქართველოს მდინარეებზე - წყლის დონეების მატება, ხოლო გორაკ-ბორცვიან და მთიან ზონებში მეწყერულ-ღვარცოფული პროცესების ჩასახვა-გააქტიურება გამოიწვიოს.

25 ნოემბრიდან საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ჰაერის ტემპერატურა მნიშვნელოვნად დაიკლებს. 26-28 ნოემბერს ქვეყნის ტერი-

ტორიის უმეტეს ნაწილში მოსალოდნელია ნალექი, მთაში თოვლის სახით, ზოგან - ძლიერი. მაღალმთიან რაიონებში შესაძლებელია ნისლი, ქარბუქი და ზვავაშიშროება.

დიდთოვლობის, ხილვადობის გაუარესების, ქარბუქის და ზვავაშიშროების გამო სააგენტომილო გზების ცალკეულ მონაკვეთებზე, შესაძლებელია, შეიზღუდოს ტრანსპორტის მოძრაობა (საფრთხის დონე საშუალო).

ტყის სექტორის მხარდაჭერის პროექტის „ECO.GEORGIA“ შესახებ გურიის რეგიონში საინფორმაციო შეხვედრა გაიმართა

საქართველოს ტყის სექტორის მხარდაჭერის პროექტის – „ECO-Georgia“ ფარგლებში, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ქვენობნის საქმანი ეზოში გურიის მოსახლეობასთან საინფორმაციო შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრაზე პროექტის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობები განიხილეს და სამომავლო გეგმებზე იმსჯელეს. პროექტს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, კლიმატის მწვანე ფონდის, გერმანიის, შვეიცარიისა და საქართველოს მთავრობების თანადაფინანსებით ახორციელებს. პროექტის მიზანია ტყეების მდგრადი მართვის გზით ემისიების შემცირება, ენერგოეფექტური და ალტერ-

ნატიული საწვავის პოპულარიზაცია. პროექტის ერთ-ერთი მთავარი განმახორციელებელი ეროვნული სატყეო სააგენტოა. სააგენტოსა და დონორის ერთობლივი კონტრიბუციით, სამ სამიზნე რეგიონში - კახეთში, მცხეთა-მთიანეთსა და გურიაში 15 საქმანი ეზოს მშენებლობა დასრულდა; სატყეო-სამეურნეო საშუალების ეფექტიანად განხორციელებისთვის, შექმნილია მაღალი გამავლობის ავტომანქანები და სპეცტექნიკა; ტყის მართვის გეგმების შესამუშავებლად გატარდა შესაბამისი ღონისძიებები. 2024 წლისთვის, ეროვნულ სატყეო სააგენტოს 55 „საქმანი ეზო“ აქვს მოწყობილი, სადაც მოსახლეობა შეძლებს საშუა-

და სამასალე მერქნის შექმნას. საქმანი ეზოების მოწყობა ყველა მუნიციპალიტეტშია დაგეგმილი. ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსის მოადგილის, **დავით დამენიას** განცხადებით, მერქნული რესურსის სწორი გამოყენება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს მერქნის ლეგალური ბაზრის, ასევე ადგილობრივი მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებას, დამატებითი სამუშაო ადგილების შექმნას და უკანონო ტყისთარგებლობის რისკების შემცირებას. „მერქანზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის, კონომიკურ ბრუნვაში ჩართვისა და კერძო სექტორის ხელშეწყობის უმთავრესი პირობაა სატყეო გზებისა და საქმანი ეზოების განვითარება. ჩვენი მიზანია, საშუალო მერქნის ღირებულება მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი იყოს მოსახლეობისთვის. მნიშვნელოვანია, რომ თითოეულ საქმანი ეზოში დასაქმებულია მინიმუმ 7 ადგილობრივი მოსახლე“, - აღნიშნა დავით დამენიამ. საქმანი ეზოში დღევანდელი მდგომარეობით, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, 1 მ3 საშუალო (სათობი) რესურსის ფასი (წიწვოვანი, ფოთლოვანი) შეადგენს: • ფოთლოვანი მერქნიანი სახეობები - 105 ლარი (ტრანსპორტირებით); • წიწვოვანი მერქნიანი სახეობები - 100 ლარი (ტრანსპორტირებით); დადგენილი სარეალიზაციო ფასები ტრანსპორტირებით მოცემულია 30 კმ-

ის ჩათვლით, ხოლო 30 კმ-ის ზევით ყოველ მომდევნო კილომეტრზე ფასი ემატება, 1 მ3-ისთვის - 0,50 ლარი; საშუალო მერქნული რესურსის დაბობა-დაჩეხვის მომსახურების ღირებულება 1კმ-ზე შეადგენს 20 ლარს. მოსახლეობა საქმანი ეზოებში მომსახურების საფასურის გადახდას შეძლებს ლიბერთი ბანკის ტერმინალებით. პროექტს, 8 სამიზნე მუნიციპალიტეტში (სამი სამიზნე რეგიონი: კახეთი, გურია და მცხეთა-მთიანეთი, რვა სატყეო უბანი - ყვარელი, დედოფლისწყარო, თელავი, თიანეთი, ჩოხატაური, ოზურგეთი, ლანჩხუთი და ახმეტა), ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან ერთად, სოფლის განვითარების სააგენტო, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი და გარემოსდაცვითი ინფორმაციის განათლების ცენტრი ახორციელებს. გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (Id) პროექტის „ECO.GEORGIA“ ფარგლებში, უკანონო ტყისთარგებლობის მიმართულ კონტროლის გაძლიერების მიზნით, მიმდინარეობს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაბამისი ტექნიკით აღჭურვა. საინფორმაციო შეხვედრის ფარგლებში, დაინტერესებულმა პირებმა ინფორმაცია მიიღეს სოფლის განვითარების სააგენტოს იმ მიზნობრივი პროგრამების შესახებ, რომლებიც ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვასა და პოპულარ-

იზაციას უწყობს ხელს. აღსანიშნავია, რომ სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამები გულისხმობს, როგორც ენერგოეფექტური ღონისძიებებისა და ალტერნატიული საწვავის მწარმოებლების ხელშეწყობას, ასევე, მომხმარებლებ-ისათვის ენერგოეფექტურ ღონისძიებებზე ხელმისაწვდომობის ზრდას. შეხვედრაზე წარმოდგენილი იყო სამიზნე მუნიციპალიტეტისათვის შექმნილი სხვადასხვა თანამედროვე ტექნიკა - დრონი, ფოტოზაფხანგები, ვიდეორეგისტრატორები, პლანშეტები და სხვა. აღნიშნული აღჭურვილობა და შესაბამისი მანქანები გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს ეხმარება, უფრო ეფექტიანად განახორციელოს გარემოსდაცვითი მიმართულებით დარღვევების პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა. საინფორმაციო შეხვედრაზე გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის წარმომადგენლებმა გურიის (ოზურგეთის, ლანჩხუთი, ჩოხატაური) მოსახლეობას მათთვის საინტერესო თემებზე დეტალური ინფორმაცია მიაწოდეს. შეხვედრას გარემოსდაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულების ხელმძღვანელები, ადგილობრივი თვითმმართველობების და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ბარამოსდაცვითი პროგრამის აღსრულება და ანგარიში

ალიონი. 2024 წლის ზაფხულისა და შემოდგომის სეზონი, ბრიტანული კომპანიის SLR-ის მკვლევარის მიერ 2021 წელს ბიომრავალფეროვნების კვლევის შედეგად შემუშავებული რეკომენდაციების ე.წ. სამოქმედო გეგმის აღსრულების თვალსაზრისით, დატვირთული პერიოდია. მსოფლიოში აღიარებული ექსპერტების მიერ გაწერილი სამოქმედო გეგმის მიხედვით მუშაობა ბაზე ჰესის გუნდმა მუხრანის დაწესებულების პირველი დღეებიდან დაიწყო. 2024 წლის ივლისში, ბაზე ჰესის („ბაზე 1“ და „ბაზე 2“) საპროექტო არეალში გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმით გათვალისწინებული ბიომრავალფეროვნების კვლევა, ეკოლოგიის მაგისტრმა, თბილისის ზოოლოგიური პარკის სამეცნიერო პროგრამის მენეჯერმა, **ნიკო ტყეშელაშვილმა** ჩატარა. კვლევის მიზანი, სამშენებლო ეტაპზე ბიომრავალფეროვნების კომპონენტების (პატიტატები, მობინადრე ან/და ვიზიტორი ცხოველები, ქვეწარმავლები, რეპტილიები) ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მონაცემების განსაზღვრა იყო. **კვლევის შედეგი:** **ბაზე 1 ჰესი** **ცნობილია:** ტუბოქოფერებიდან აღნიშნულ არეალში გავრცელებულია საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული **მურა დათვი**, **ტყის კვერნა**, **იშვიათად კვერნაზოლი წავი**, **არჩვი და შველი**. მონიტორინგის პროცესში მკვლევარის მიერ მურა დათვი დაფიქსირდა 4 სხვადასხვა ადგილას, მათ შორის ერთი ინდივიდი ვიზუალურად. **დასკვნა:** აქტიური სამშენებლო სამუშაოების მიუხედავად, ცხოველები აღნიშნულ ტერიტორიაზე ხშირად გადაადგილდებიან. მათზე პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზეგავლენა მინიმალურია. **ფრინველები:** ბაზე 1-ის საკვლევი ტერიტორია ძირითადად ათვისებულია ბელურასნარით რიგის წარმომადგენლების მიერ. **რეკომენდაცია:** ყოველწლიური მონიტორინგი მათი სახეობრივი მრავალფეროვნების და რაოდენობის გასაკონტროლე-

ბლად. **შემარბილებელი ღონისძიება:** ხელოვნური ბუდეების განთავსება. **დამატებითი ინფორმაცია:** „ბაზე 1 ჰესის საკვლევი ტერიტორიაზე მონიტორინგის პროცესში ნანახი სახეობების ჩამონათვალი ეთხვევა პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტსა და დამატებით კვლევებში აღწერილ სახეობებს, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმას, რომ აქტიური სამშენებლო სამუშაოების მიუხედავად, პროექტის განხორციელებით ბიომრავალფეროვნებაზე ზეგავლენა მინიმალურია. **ბაზე 2 ჰესი** **ცნობილია:** საკვლევი არეალში, კერძოდ მისასვლელ გზაზე დაფიქსირდა დათვი, კვერნა, მელამდინარის კალაპოტის მიმდებარე კი, აღმოჩნდა **ვეროული შველი და ვერაზოლი წავი**. „კვლევამ აჩვენა, რომ მურა დათვი ღამით ხშირად ჩამდის საკვლევი არეალის მიმდებარე არსებულ სოფლებშიც, სადაც ტყეებს ებმის თხილის პლანტაციები. ტურა, მელა და მელი კი, ღამით საკმაოდ ახლოს მდებარე, როგორც სოფლებთან, ასევე ბაზე 2-ის ტერიტორიაზე არსებულ საცხოვრებელ ბანაკთან და გარეგნულ ტექნიკასთან. საკვლევი ტერიტორიაზე ნანახი ტუბოქოფერებიდან მურა დათვი და ვერაზოლი წავი წითელი ნუსხის სახეობებია“ - აღნიშნულია ანგარიშში. **ფრინველები:** საპროექტო არეალში წარმოდგენილია - **შავი შაშვი, გულწითელი კოდალა** და ა.შ. მდინარის კალაპოტში წყალთან დაკავშირებული ფრინველების კვლევამ კი აჩვენა, რომ 2024 წელს ბებრ მთავანს ჰქონდა წარმატებული ბუდობა, ვინაიდან ადგილზე მრავალად მოხერხდა ბარტყების აღმოჩენა, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობა უარყოფით ზემოქმედებას არც ფრინველებზე ახდენს. **ამფიბიები და რამპტილიები:** არეალში არსებული პატიტატები არ გამოირჩევა არც სახეობრივი მრავალფეროვნებით და არც სიმჭიდროვით, თუმცა კვლე-

ბაზასისური სალამანდრა

ნაპადულის კალმანი

ვის დროს ნანახი იქნა რეპტილიების 2 და ამფიბიების 5 სახეობის წარმომადგენელი, მათ შორის წითელი ნუსხით დაცული კავკასიური სალამანდრა და კავკასიური გომბეჭო. კავკასიური სალამანდრა დაფიქსირდა 2 ადგილას. **დასკვნა:** ისევე როგორც ბაზე 1-ის შემთხვევაში, ბაზე 2-ის საკვლევი არეალშიც როგორც ტუბოქოფერების, ასევე ფრინველების, რეპტილიებისა და ამფიბიების თვალსაზრისით მდგომარეობა სტაბილურია.

რეკომენდაცია: კავკასიური სალამანდრისათვის და კავკასიური გომბეჭოსთვის უნდა მოწყოს ხელოვნური გუბურები, რათა მოხდეს მათი გამრავლებისთვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა. რაც კომპანიის მიერ უკვე შესრულებულია. **მთითოელობრივი კვლევა** **ბაზე 1 და 2** 2024 წლის 30-31 აგვისტოს ბიოლოგიის მაგისტრმა (კონცენტრაცია ჰიდრობიოლოგია-იქთიოლოგია) გიორგი ზაალიშვილმა ბაზე 1 და ბაზე 2 ჰესების საპროექტო არეალში გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმით გათვალისწინებული იქთოლოგიური კვლევა ჩატარა. მოცემული კვლევის მიზანი იყო მდინარე ბაზისწყლის ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის შეფასება სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობის პირობებში. ბაზე 1 და ბაზე 2 ჰესების საპროექტო არეალში გავრცელებულია მხოლოდ ერთი სახეობის თევზი - **ნაკელის კალმანი**. მიუხედავად იმისა, რომ მისი პოპულაცია მცირეა, ნაკელის კალმანის ზოგადი გავრცელება ნაკელის კალმანის ზოგად საცხოვრებელ პირობებს. 3) საპროექტო ტერიტორიაზე ნაკელის კალმანის ინდივიდების გადაადგილების შემავრცელები მონაცემები არ გამოვლინდა. **მკვლევარის რეკომენდაცია:** ქვირითობის პერიოდში (სექტემბერი - თებერვალი, სადაც აქტიური ფაზა ოქტომბერი - ნოემბერი) ბუნებრივ წყალსატევთან მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების მაქსიმალური სიფრთხილით განხორციელება და დასაქმებულების ინფორმირებულობა. კომპანია მომუშავე

პერსონალის ცნობიერების ამაღლების მიზნით, სხვადასხვა სახის ტრენინგს უტარებდა როგორც კვლევამდე ასევე, გავრცელებულ კვლევის შემდეგაც. ბაზე 1 ჰესი - ნაკელის კალმანი **კომპანიის ბარამოსდაცვისა და სოციალური პროექტების გუნდის მიერ ჩატარებული საშუალო** 1. მიმდინარე წლის ივნისში კავკასიური სალამანდრის საბინადრო ადგილების იდენტიფიცირებისთვის მინიშნა კოორდინატები და შეიქმნა შესაბამისი რუკა. „ბაზე 1“ ჰესის საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში რუკაზე ვაშში 10 საბინადრო ადგილი დაფიქსირდა. სპეციალური ტბორები სალამანდრის მისცემს გამოზამბორების საშუალებას, რაც პირდაპირპროპორციულად ნიშნავს ნულოვან დანაკარგს. ამ ადგილების მონიტორინგი ჩვენი გარემოსდაცვითი მენეჯერების მიერ პერიოდულად ხორციელდება. 2. საერთაშორისო საკონსულტაციო კომპანიის მკვლევარის მიერ გაწერილი შემარბილებელი ღონისძიებების შესაბამისად, ასევე მიმდინარე წლის აგვისტოში ბაზე 2 ჰესის საპროექტო არეალში, მოჭრილი მორებისგან მოწყობილი ალპური ხარახუნის თავშესაფარი და საკვები ადგილები. შედეგად, აღნიშნული სახეობა შეძლებს არსებობას და განვითარებას და პროექტის განხორციელება მასზე ზეგავლენას არ მოახდენს. 3. SLR-ის კიდევ ერთი შემარბილებელი ღონისძიების შესაბამისად, ამავე წლის აგვისტოში „ბაზე 2“ და „ბაზე 2 ბაღური კვანძის შენობასა და წყალმომდების განთავსების ადგილს შორის არსებულ ხეებზე დამონტაჟდა ფრინველების დასაბუდელები ყუთები, რომელიც თავის მხრივ, მეორადი გამოყენების მასალიდან დამზადდა. აღნიშნული შემარბილებელი ღონისძიების მეშვეობით საპროექტო არეალში მინიმუმ იქნება შექმნილი, ან თავიდან იქნება აცლებული პატიტატზე ზემოქმედება სხვადასხვა სახეობისათვის.

ბრიტოლ ორბელიანი და „ბურის ავითება“

სიძარით ვითხრობდა, არ ვიცი, რამდენი წერილი გამოუქვეყნებია ვაჟი „ალიონში“. არც ის ვიცი, რამდენი წერილი მომეწონა და რამდენი არ მომეწონა, რამდენი ვაძაგე და რამდენი შემიყვარა. თუმცა, არასდროს შემარია იმის ეჭვი, რომ წერისას თუ რედაქტორებისას უკეთესად ვერ დავწერდი. პირველი, ყოველი ზედმეტი „თავდადება“ უარეს და უარეს შედეგს მოიტანდა, უპირველეს ყოვლისა, მკითხველისთვის.

აქამდე ასე იყო. დღეს, როცა ახალი წერილის დაწერა გადაწყვიტებ, სათაურიც ავკრიფებ და წერასაც შევუდექი, უკვე მრამდენად ნასწინები წიგნიდან ერთი ვრცელი მონაკვეთი კი არ გამასხვინია, ლამის დავინახე. მართალია, გვერდების აღნიშვნები ციფრები კარგად კი არა, საერთოდაც ვერ გავარჩიე, მაგრამ 5 და კიდევ ერთი აზრები ნაძვლავად დავინახე!

მონაკვეთი „გურიის ავითებას“ და მასში გრივად ორბელიანის მონაწილეობას ეხება.

გვერდების დანახვას იმ შეგრძნების კიდევ ერთხელ გასხვავება მოჰყვა, პირველად, ვერ კიდევ ყდაუსმელები წიგნის ამ გვერდების წაკითხვისას რომ დამეფულა.

მინდოდა კიდევ უფრო დიდი შესავალი გამეკეთებინა „გურიის ავითებას“ და მასში გრივად ორბელიანის მონაწილეობისთვის, მაგრამ გადავიფიქრე. სხვათა შორის, არც ერთი წამით არ მიფიქრა იმაზე, თუ რამდენად მიზანშეწონილია პოეტის საუბრილი წიგნისთვის მიღწეული წერილების ციკლში მსგავსი ისტორიების განსხვავება.

ვისეხებოდა, ვაცვიფრებულ და სრულად გაგიზიარებო!

ქართულ საზოგადოებაში ვერ კიდევ ადრე, გრივად ორბელიანის შესახებ თავნებისკენით დაწერილი იონა მუქარაგას მონოგრაფიებიდან მოყოლებული (იხ. ქართველი მწერლები, — I, 1954, გვ. 56) ერთგვარად განმტკიცებულია აზრი, რომ პოეტი აქტიურად მონაწილეობდა გურიის 1841 წლის აჯანყების ჩაქრობაში. ერთ-ერთ ბოლოდროინდელ და სოლიდურ წიგნში ვკითხულობთ: „გურიის ავითებას“ გრივად კაპიტანის წოდებით ებრძოდა. აქვე დაწინაურდა არსებითი მონაწილეობით ინფანტერიის გენერალი. თუ ლეკებთან ბრძოლაში თავს მამაპაპათა სისხლის აღებით იმართლებდა, აქ თავის მართლებას ელამბრა ზედმეტად და გენიალური დისციპლინი სრულად სამართლიანად საცდელიობის ბიძას „უღანაშულო გურიელი გლეხების სისხლის დაქვეყნა“. იმავე ავტორის აზრით, „ფაქტია, რომ გურიელი გლეხობის წინააღმდეგ ბრძოლა გრივად ორბელიანის ცხოვრების ყველაზე უფრო საჩივრო ფორცელია. როგორც მეფის არმიის ოფიცერი, ჩვენი პოეტი მონაწილეობდა ივრად გურიის 1841 წლის იმ აჯანყების ჩაქრობაში, მოგვიანებით ასე უხადოდ და ბრწყინვალედ რომ ასახა ეგნატე ნინოშვილმა თავის უცვლელ „ჯანგი გურიამში“.

საერთოდ, უნდა ითქვას, რომ ჩვენი ქვეყნისათვის საუკუნეთა განმავლობაში ერთ-ერთ უბედურებად იქცა მის საუკუნეთა შველია მტრის სამსახურში ყოფნა. XIX საუკუნეში რუსეთთან საქართველოს შეერთების შემდეგ მოხდა „სამსახურის ერთგვარი მიდრინვა“ცა, როცა ქართველი ახალგაზრდობა მათივე მშობლებისა თერგოული ჩარევით სამხედრო განათლებას იღებდა. არსებული პოლიტიკური ვითარების გამო ქართველთა ცხოვრების გარკვეულ ეტაპზე, როცა რუსეთის იმპერიის სამსახურში მყოფი ქართველები ებრძოდნენ თავიანთ ისტორიულ მტრებს: ოსმალებს, სარსელებსა და ლეკებს, მათ მოქმედებას სათანადო პატრიოტული მექანიზმი განავრცავდა, მაგრამ იყო მხოლოდ პირობები, როდესაც ისეთ ბრწყინვალე მამულიშვილები, როგორიც, მაგალითად, ალექსანდრე ქავჭავაძე, ალექსანდრე ორბელიანი, გრივად ორბელიანი და დავით კლდიაშვილია, იძულებულნი იყვნენ, მათთვის ესოდენ უსამართლო ოპორტუნობა მიეღოთ მონაწილეობა.

ამ თვალსაზრისით საინტერესოა, რას ფიქრობდნენ ასეთ მდგომარეობაში მყოფი

ეს სახელოვანი ქართველები. ბუნებრივად ისინი კითხვას: ნუთუ მათ არ ჰქონდათ არავითარი შესაძლებლობა გამოეხატათ პროტესტი, დაემდგარიყვნენ თანამშრომლთა გვერდით და ა. შ. რასაკვირვებელია, საკითხის ასე დასმა სავსებით ბუნებრივად კანონზომიერიც. მაგრამ გასათვალისწინებელია თვით სამხედრო სამსახურის სპეციფიკა, სიტუაცია, რომელშიც მოქმედებდა ეს თუ ის დასახლებული პირი და შემდეგ უილაჯობის ის ტრაგიკული შეგნება, რასაც განიცდის ასეთ წუთებში ადამიანი, ჩვენამდე არაა მოღწეული არავითარი ცნობა, რას განიცდიდა ალ. ქავჭავაძე, როცა აჯანყებულ კახელებთან მივიდა. ფაქტია, რომ ის ცდილობდა სიტყვით მათი დამშვიდებას, შემდეგ იძულებული იქნა და მიხვდა სისხლისღვრა, დაიჭრა თვით პოეტიც ისე, რომ მას იარაღი არ გამოუყენებია...

სამაგიეროდ, ჩვენ გვაქვს ბათუმის მუშათა გამოსვლები. დარბევამ მონაწილე დიდი ქართველი მწერლის დავით კლდიაშვილის თვითი ხილული მსგავსი სინამდვილის წარმოდგინა: აღწერა, სადაც ამ დიდსულოვანი პიროვნების და ხელოვანის ტრაგიკული განცდებიცაა გამოშლილი. მსურველ ქართველი პატრიოტი რუსეთის იმპერიის ოფიცერი კლდიაშვილი, რომელიც შემდეგ პოლკოვნიკის ჩინით გვიდა ჰენსაზე, ასეთ სურათს ხატავს: „ვევრად გავარდა რეგულერი... საზარელი კვილა, წივილი... არია ყველაფერი! გარბან ვინებდაკარგული მითი, ვლუტერ ერთმანეთს. დაკარგულ იქაურება. ქუჩა კი მოფინილია დავრლებით, მოძვდვებით და მოკლულებით, სისხლში ვიდან დევი ახალგაზრდები, ზოგი უძრავად, ზოგი სიკვდილს ებრძვის... გულაღვლებული თვალსრულიანი ვუყვებოდი ჩემს გარშემო შერდელ ვეფუეს, თუ როგორ მოულოდნელად მიხვდა ასეთი სამხელი ამბები. ახლა ტირი! პატრონო! კაცი რომ ყოფილიყო. აქ არ იქნებოდა! — მიმეძს უქიდან. ამის მოქმელი უილაღვრავი იყო. ადულდ გული ვიკისად, შეგაგვრა გამხნამ მგავვირე, მსევო. შეუბრალებული! გესძის შენ შინ სიტყვები. გული ვადამტებით ღუღდა მწარე სიტყვების გავრებით, რა მინდოდა მე ამ რიგებში? რატომ ვხდები მოწუ ავგარი სამხელებისა, ამ საზოგადოებისა, ო, რა ტანჯვა გამოვიარე!“ (დავით კლდიაშვილი, ჩემი ცხოვრების გზაზე თ, VIII, თხზ. ტ. — II, ობ., 1981, 83. 215-216).

პოლიტიკური და ეროვნული თვალსაზრისით ძნელია ასეთი ვითარების შევასება, მაგრამ ქვის გული უნდა ჰქონდეს ადამიანს, რომ არ გაუგოს, მსგავს მძიმე ფსიქოლოგიურ სიტუაციაში მოქმედებოდა ადამიანს, ვინც უნდა იყოს ის, აბა, ვისთვის წარმოადგენს მეგლისის კაცთა კვლა და, მათ უმეტეს, თანამშრომლთა სისხლის ღვრა...

ჩვენამდე არ არის მოღწეული რამე ცნობა, თუ რას განიცდიდა გრივად ორბელიანი, როცა ის გურიის აჯანყების ჩაქრობაში მონაწილეობდა: ან, საერთოდ, რა როლი შეასრულა მან ამ ოპერაციაში. ყველაზე სანდო წყაროს წარმოადგენს 1841 წლის 8 ოქტომბრით დათარიღებული ნიკოლოზ ბარათაშვილის წერილი გრივად ორბელიანისადმი, სადაც გენიალური ქართველი პოეტი თავის სახელოვან ბიძას აჯანყებული გურიელების მიმართ გამოუღვიძელ „დიპლომატობას“ უქებს: „შენი დიპლომატობა ხომ ადრევე ვიცოდი: ხუბრობა არ არის, რომ ქართველმა კაცმა გურიელებს შეგონოს ყოველივე უბედურება, რომელიც შეუძლებს აღმშობილებას...“

გრ. ორბელიანის ბიოგრაფიის გასათვალისწინებლად საგულისხმოა, რომ თავისი დისწული, ბრწყინვალე პოეტი ნიკო ბარათაშვილი, მას, გრივად ორბელიანი, გურიელების მიმართ გაწეული შეგონებისა და დიპლომატობის წყალობით მიღწეულ წარმტებას ულოცავს, რაც, უნდა ვივარაუდოთ, იმის მსუქნებელია, რომ გრივად ორბელიანის როლი გურიის აჯანყების მოწინააღმდეგე უპირატესად ამ მისით იფარებოდა.

1842 წლის 20 მაისს პოეტი ქეთაიდან აი, რას ატყობინებს **საქარა ორბე-**

ლიანს: „ქუთაისში მინისტრის ბრძანებით განთავისუფლდეს გურიელები ბუნტისათვის დაჭრილნი, უნდა გენახათ ამითი ტირილი და სიხარული, პირველადი წერა და დლოცვა, მხოლოდ ერთი გავზავნეს „ციმბარში შლიკაშვილი, რომელიც უწინდელს ბუნტებმაკ ვიარა“. იმავე წლის II თვისს გრივად ორბელიანი თავის შვეს, **მიხე არღუინის** კიდევლორუკოვს, მადლიერების გინობით შეგვიღიო სიტყვებით ატყობინებს: „ჩემს ქუთაისში ყოფნისას განთავისუფლდეს გურიელები დიდის ცერებრით, რაც ისინი თქვენ ვლოცვდნენ ცრემლებით!“

პოეტის ასეთი ინტერესი ვაჩვენებ მონაწილე გურიულ შეშფობი ბედისადმი, მისი რეგერანსი მთავარსარდალ მ. არღუთინსკისადმი, რომელიც ხელმძღვანელობდა გურიის აჯანყების ჩაქრობას, იმახვდაც მოითითებს, რომ გრ. ორბელიანს გარკვეული წვლილი მიუძღვის ამ კუთხის მცხოვრებთა მშვიდობან დამოშინებამში, სავარაუდოა, პოეტს, ალბათ, ერთგვარი შეამდგლის მისაც ჰქონდა დაკისრებული მ. არღუთინსკისად და აჯანყებულთა შორის, რაკი განთავისუფლების შემდეგ მინიჭებული წყალობისათვის მადლიერებით ასხენებს მას.

ეს არის და ეს, რაც შეიძლება საბუთად გამოდგეს გრივად ორბელიანის მონაწილეობაზე გურიის ვაჩვენებ. ვერვინობით ოფიციალური წყაროები არ ჩანს და თვით პოეტის წერილებიც არაფერს გვეუბნება მომხდარი ამბების შესახებ, სხვათა შორის, გურიის აჯანყების ჩასაქრობად დამრული რუსეთის იმპერიის სამხედრო და სამოქალაქო მოხელეებს. ამ დრის ახლდა სახელოვანი **დიმიტრი ყოფიანიც**, თავის „მეჩუარებში“ ეს ცნობილი ქართველი მოღვაწე წერს: „მე მხვდა პატევი. მოძრავი კანცელარის მსგავსი რამ ვყოფილიყავ, მაგრამ ქუთაისს იქით ჩვენ წასვლა არ მოვიხვდა“, დ. ყოფიანი აქვე მოითითებს გრივად ორბელიანის სახელოვან მ. არღუთინსკისთან. სავარაუდოა, ამ სახელოვანი ნაყოფი იყოს ნ. ბარათაშვილის მიერ ხაზგასმული „დიპლომატობის“ წყალობით ვაჩვენებ მონაწილე გურიელებთან შემდგომში მშვიდობანი მოლაპარაკება და მათი გათავისუფლება; ერთ გარემოებასაც უნდა გავსვას ხაზი: როგორც ცნობილია, როდესაც ეგნატე ნინოშვილი ამ თემებზე თავის რომანს წერდა, ის საჩუქრებლად ნიკოლოზ ბარათაშვილის გიმნაზიული მეგობრის, შემდგომში ცნობილი გენერლის, ქართული ეროვნული საქმის მეცნატის, გრივად გურიელის ბიბლიოთეკით, გურიის აჯანყების შესახებ მის ოვასში დაცული მდიდარი მასალით. გარდა ამისა, როგორც ირკვევა, მწერალს კონსულტანტობას უწევდა დიდი მეცნიერი, ექვთიმე თაყაიშვილი, უნდა ვიფიქროთ, გრივად ორბელიანის აქტიური, დამიჯელი საქმანობის ამსახველი ფაქტები რომ არსებოლიყო, მას არ დავფარავდი ისეთი მძფერი კლასობრივი შეგნებისა და მკაცრი რეალისტური ხედვის მწერალი როგორიც ეგნატე ნინოშვილია, რომან „ჯანგი გურიამში“ კი არსად არ ვიფიქრობებს პოეტის სახელი. ასეთი ფაქტობრივი ვითარება, რომელიც გვიდგენს გრ. ორბელიანის სახეს გურიის აჯანყების დროს. ვიფიქრობ, ამ შემთხვევაშიც პოეტის მიზანგაორებისათან კი არ ვაქვს საქმე, არამედ მიზნისაკენ მავალი კაცის თანმიმდევრულ ქვეყნასთან. ამ დროს კაპიტანი გრივად ორბელიანი ისეღის სამსახურებო მოვალეობას და ამ ვალდებულების ასრულების პროცესში ყოველნაირად ცდილობს შეგონებით თუ დიპლომატიური ფორმით, მშვიდობანად მთავაროს შექმნილი კონფლიქტური მდგომარეობა, რასაკვირვებელია, ეს არაა ადამიანის გმირული საქციელი, მაგრამ ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ადამიანი თავისი ცხოვრების ყველა ეტაპზე არ შეიძლება მოგვევლინოს გმირად; თუ ის თავისი მდგომარეობის კვალობაზე აკეთებს იმას, რაც მის ძალეებს ადამტება, ეს არ შეიძლება ჩაითვალოს დანაშაულად.

ამგვარ ვითარებაში ჩავარდნილი ქართველი კაცის, თანაც ნიჭიერი პიროვნების, სულიერი ვითარების გულწრფელი ფსიქოლოგიური სურათი სასვები დამაჯერებლად მსატერულ-ლოკუმტური სახით ნაჩვენებია დავით კლდიაშვილის წიგნით განხილულ მოგონებებშიც, რომლის ანალოგიები ჩვენი ერთეული ტრაგიკლის გამო ქართულ სინამდვილეში ადრეც ბევრი ყოფილა და დღესაც მრავალია.“

მართლაც ბერის მოქმელია და აქ მე ვერაფერს დავამატებ.

ავლები და დიმიტრი ყოფიანის „მეჩუარებიდან“ მოვიტან ერთ გურიელებისთვის და არა მხოლოდ ჩვეთვის მნიშვნელოვან ამონარიდს:

„1841 წ. გურიაში აღელვებამ ივეთეს (ეხლანდელი ოზურგეთის მაზრა ქუთაისის გუბერნიაში).

ამ აღვლებების ოფიციალური მიზეზები მე არ ვიცი, ხოლო ვიცი ორი ნამდვილი და არსებითი მიზეზი: ა) მოთხოვნა გადასახადისა ფულად და ბ) ბრძანება კარტოფილის მოგვანისა.

ვამლევ ჩემს თავს ვეფიქრობდ, რომ საზოგადოთ ხალხის გულისწერობის ავეთება, ერეჩევა იმას აღვლებას თუ ამბონება, ხანდახან შეეჩნება ხოლმე ხელოვნურად, — ხოლო უმეტეს შემთხვევაში კი, როგორც იყო აქც გამოწვეულია მხოლოდ მმართველთა დაუფიქრებლობითა და წინადაუხვადობით, საქმეს რომ აუჯერენ და ბოლოს წვლიდან თვითონ მშრალები გამოიდან, თითქო ამით საქმე ვაკეთებო.

მართველობის ორგანიზაციის გარდაქმნა 1840 წ., ზემოთ რომ მქონდა მოყვანილი, რა თქმა უნდა გურიასაც შეეხო: დაარსდა იქ მაზრის სამმართველო და პირველად შემოიღეს გადასახადების ფულად შეწერა.

ამ შეწერის დროს არსად არავინ არ დაკითხებდა თავის თავს, შეიძლებოდა თუ არა მისი რეალიზაცია?

ეს კითხვა რომ დავცნებოლიყო ვის ვაჩვენებ, მის გადასატრულად (წარმოსდგებოდა აი ასეთი მოსაზრებანი: რუსული მართველობა შემოღებული იყო გურიაში 1829 წ. ამ მართველობის ძიელი პერსონალიდან მხოლოდ გურიის დროებითი მართველობის თავმჯდომარე რუსი ოფიცერი იღებდა ფულად ვაამგირს 600 მან წელიწადში. დანარჩენი ძიელი პერსონალი მართველობის, თავიდანვე არსებული წესით ვამგირს იღებდა ნატურით: თვითონ გადაჭრილ რიცხეს საკლავისა და გადაჭრილ წინას დომისა და სიძნდისას.

მამსადაქმე ადმინისტრაციას გურიაში მხოლოდ 600 მანეთი შემოჰქონდა ფულად; ხოლო ეს ფულიც მამინვე ქუთაისში მდიოდა, სადაც შეიძლებოდა შოვნა ხორბლეულისა, ჩისა, ყავისა, მჭრისა და ტანსაცმელის.

ვნახოთ ახლა რა შემოჰქონდა ვაჭრობას.

იქ იყო ერთად-ერთი სავაჭრო კუთხე დვამზუ, სადაც 20 – 30 ჩაღვადარი. თათარი ძიელ გურიაში აწარმოებდა ვაცვლა-ვაძოცვის ვაჭრობას.

ფულის ნიშნებად ტრიალებდა ერთად-ერთი თათრული ფარა, ლითონის ისეთი მჭირე წინისა, რომ ხელის-გულიდან შეებრეთ ასობით ავფულად ვადაყრებოდა, კაპიკის 1/20, თუ უფრო ნაკლებს რომ უდრდა.

მე ვიყავი გენერალ ესახოსთან ერთად გურიაში 1837 წ., მაგრამ მამინაც კი მხოლოდ დიდამ მოხელეებამ იციდნენ, თუ რა იყო რუსული ფული.

ვერებ ცხადია, რომ 1840 წ. გადასახადების ფულად ვაწერა ძლიან მოუფიქრებელი რამ იყო.

მაგრამ ვაწერა იყო და პოლიციაც ფულს თხოულობდა, ხოლო უარის თქმაზე ვგვეუცვას აფრებდა.

ამას მიემატა კიდევ სასტიკი მოთხოვნა კარტოფილის მოგვანისა. რა სალაპარაკოა — მშვენიერი რამ არის! მაგრამ გურიელები დომისა და სიძნდს არან შეეჩვეული; ერთიც და მორიც საკმარისი ჰქონდათ; მოუსვლეობის თავის დღეში არა იციდნენ-რა. მამ რად უნდოდათ კარტოფილი? „ხმ არ ამოიღოთ!“

ფელი ფსიქოლოგიური სურათი სასვები დამაჯერებლად მსატერულ-ლოკუმტური სახით ნაჩვენებია დავით კლდიაშვილის წიგნით განხილულ მოგონებებშიც, რომლის ანალოგიები ჩვენი ერთეული ტრაგიკლის გამო ქართულ სინამდვილეში ადრეც ბევრი ყოფილა და დღესაც მრავალია.“

მართლაც ბერის მოქმელია და აქ მე ვერაფერს დავამატებ.

ავლები და დიმიტრი ყოფიანის „მეჩუარებიდან“ მოვიტან ერთ გურიელებისთვის და არა მხოლოდ ჩვეთვის მნიშვნელოვან ამონარიდს:

„1841 წ. გურიაში აღელვებამ ივეთეს (ეხლანდელი ოზურგეთის მაზრა ქუთაისის გუბერნიაში).

ამ აღვლებების ოფიციალური მიზეზები მე არ ვიცი, ხოლო ვიცი ორი ნამდვილი და არსებითი მიზეზი: ა) მოთხოვნა გადასახადისა ფულად და ბ) ბრძანება კარტოფილის მოგვანისა.

ვამლევ ჩემს თავს ვეფიქრობდ, რომ საზოგადოთ ხალხის გულისწერობის ავეთება, ერეჩევა იმას აღვლებას თუ ამბონება, ხანდახან შეეჩნება ხოლმე ხელოვნურად, — ხოლო უმეტეს შემთხვევაში კი, როგორც იყო აქც გამოწვეულია მხოლოდ მმართველთა დაუფიქრებლობითა და წინადაუხვადობით, საქმეს რომ აუჯერენ და ბოლოს წვლიდან თვითონ მშრალები გამოიდან, თითქო ამით საქმე ვაკეთებო.

მართველობის ორგანიზაციის გარდაქმნა 1840 წ., ზემოთ რომ მქონდა მოყვანილი, რა თქმა უნდა გურიასაც შეეხო: დაარსდა იქ მაზრის სამმართველო და პირველად შემოიღეს გადასახადების ფულად შეწერა.

ამ შეწერის დროს არსად არავინ არ დაკითხებდა თავის თავს, შეიძლებოდა თუ არა მისი რეალიზაცია?

ეს კითხვა რომ დავცნებოლიყო ვის ვაჩვენებ, მის გადასატრულად (წარმოსდგებოდა აი ასეთი მოსაზრებანი: რუსული მართველობა შემოღებული იყო გურიაში 1829 წ. ამ მართველობის ძიელი პერსონალიდან მხოლოდ გურიის დროებითი მართველობის თავმჯდომარე რუსი ოფიცერი იღებდა ფულად ვაამგირს 600 მან წელიწადში. დანარჩენი ძიელი პერსონალი მართველობის, თავიდანვე არსებული წესით ვამგირს იღებდა ნატურით: თვითონ გადაჭრილ რიცხეს საკლავისა და გადაჭრილ წინას დომისა და სიძნდისას.

მამსადაქმე ადმინისტრაციას გურიაში მხოლოდ 600 მანეთი შემოჰქონდა ფულად; ხოლო ეს ფულიც მამინვე ქუთაისში მდიოდა, სადაც შეიძლებოდა შოვნა ხორბლეულისა, ჩისა, ყავისა, მჭრისა და ტანსაცმელის.

ვნახოთ ახლა რა შემოჰქონდა ვაჭრობას.

იქ იყო ერთად-ერთი სავაჭრო კუთხე დვამზუ, სადაც 20 – 30 ჩაღვადარი. თათარი ძიელ გურიაში აწარმოებდა ვაცვლა-ვაძოცვის ვაჭრობას.

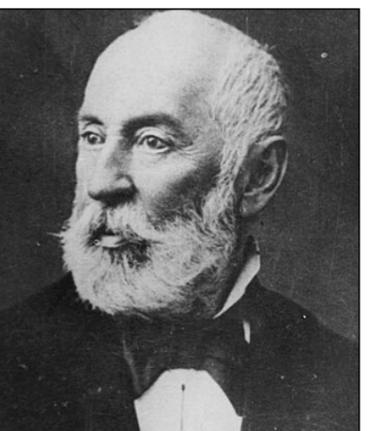
ფულის ნიშნებად ტრიალებდა ერთად-ერთი თათრული ფარა, ლითონის ისეთი მჭირე წინისა, რომ ხელის-გულიდან შეებრეთ ასობით ავფულად ვადაყრებოდა, კაპიკის 1/20, თუ უფრო ნაკლებს რომ უდრდა.

მე ვიყავი გენერალ ესახოსთან ერთად გურიაში 1837 წ., მაგრამ მამინაც კი მხოლოდ დიდამ მოხელეებამ იციდნენ, თუ რა იყო რუსული ფული.

ვერებ ცხადია, რომ 1840 წ. გადასახადების ფულად ვაწერა ძლიან მოუფიქრებელი რამ იყო.

მაგრამ ვაწერა იყო და პოლიციაც ფულს თხოულობდა, ხოლო უარის თქმაზე ვგვეუცვას აფრებდა.

ამას მიემატა კიდევ სასტიკი მოთხოვნა კარტოფილის მოგვანისა. რა სალაპარაკოა — მშვენიერი რამ არის! მაგრამ გურიელები დომისა და სიძნდს არან შეეჩვეული; ერთიც და მორიც საკმარისი ჰქონდათ; მოუსვლეობის თავის დღეში არა იციდნენ-რა. მამ რად უნდოდათ კარტოფილი? „ხმ არ ამოიღოთ!“

დიმიტრი ყოფიანი

აქ უნდა გავისწიროთ კიდევ ერთი გარემოება, ეს არის უღირსად მოთაქლე და წყნის ფიცხად ამჟილი სასათი გურიელებისა.

აქ კი თითქმის ყოველ სახლში ჩაფენებული ყაზახები, ძლიან ზრდილობანი: ვსთქვით, მაგრამ მინც ყაზახები.

ჰო და აი განმეორება იმისი, რაც 1811 კახეთში იყო;

„მოხეცი, რაც არა ვაქვს, თუნდ ვაუჩენელი ვაჩინებ, და სჭამე, რაც არავილა, ყელზეც რომ ვაფრებოდე!“

გავსამ ვერ ვჩვენებ, მერე ვფიქრობ, შემდეგ ტკაც-ტკუც და აპრაილდა ერთბაშად გურია, ეს პატარა, მშვენიერი მსარე, დასახლებული მართლმადიდებელი, პატოსანი, მამაცი ხალხით, მტკიცეთი თავის ერთგულებაში 1841 წლამდე და შემდეგში, მეტადრე 1853 – 1856 და 1877 – 1878 წლების ომებში. (დროსაც, 1856 წ. მე ვიყავი გურიაში, ახლა თღ ვას ოს. ბეგუთოვან, მისი მოძრავი კანცელარის დირექტორად და რაზმის ხაზინდარად; მამინ გურიაში რუსის ერთი მხედარიც აღარ იყო. გურიელები თვითონ იფარადნენ თავსაც და ჩვენი რაზმის ზურგსაც თათრების მოწილისგან.)

პოლკოვნიკი ბრუსილოვი, ავგილობრივი უფროსი და ვენერალი კანწივი, მამინდელი უფროსი სავოსტო ოლქისა, ძიელი თავისი სამხედრო მჭირე ძილებით ოზურგეთში მოხვდნენ გარშემორტყმულნი. ვენერალმა ვოლოვიმამ მათ მისაშვლებლად და ამბონების ჩასაქრობად ვაგზუნა პოლკოვნიკი თღი არღუთინსკი, შემდეგში მამლითან ომში სახელოვანო-ქული ჩვენი გენერალი, და თვითონ რომ დამთავრა საქმეოდ ექსპედიცია დღეს-ტანში, ვაეშურა ქუთაისს, შტაბის უფროსი პე. ასტაფ. კოცებუთი (ახლა ვრავია) და ვენერალური შტაბის ადიუტანტებისა და ოფიცერების საკმო რიცხვით.

მე მხვდა პატევი მოძრავი კანცელარიის მსგავსი რამ ვყოფილიყავ, მაგრამ ქუთაისს იქით ჩვენ წასვლა არ მოვიხვდა. თამ არღუთინსკიმ იქ საქმე ბრწყინვალედ დამთავრა, როგორც ჩვეულებრივ იყო ხოლმე საიმარი მისი ღვაწლი.

აქ დაწინაურა მან კაპიტანი თღი ორბელიანი, შემდეგში გენერალ ადიუტანტი, ვენერალი ინფანტერიისა, გრივად დიმიტრის ძე, ერთხელ რომ ასრულებდა კავკასიის მთავარმართებლის თანამდებობას.

ამთხრად ჩაქრეს გურიის ავეთება, მაგრამ ტკუის სასწავლებლად კი ყველაზე მეტი ის იყო, რომ გურია, იმის გარდა, რაც შოვ ერთდროულად რუსის ოქრო ჩათესა, ამბონების ჩასაქრობად ხელშეწყობითაივის პენსიის სახით ჩვენი ხაზინდან ექლოდა მჭინი თავჯერ მეტი იმაზე, რასაც მისგან თხოულობდნენ გადასახადებისა; ხოლო კარტოფილზე კი ხმც აღარავის ამოუღია.

ვენერალი ვოლოვინი ძიელი თავისი აძლით ერთ კვირამდე დარჩა ქუთაისში. მე დამავალა, ამ ხნის განმავლობაში ქუთაისის მაზრის სამართავლოს საქმის წარმოება ვადამტავლიერებნა. ეს იყო 1842 წ. სექტემბრის დამლევს.

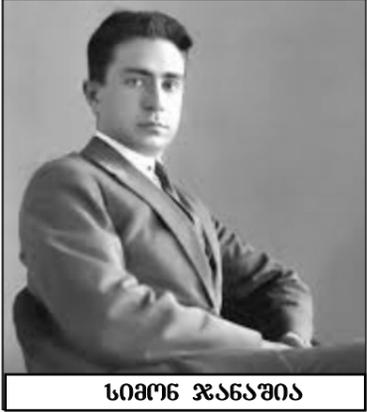
დამჩრა კიდევ რამე სათქმელი ამ წერილში?

ღვანებისა და ჩემი აზრით — არა!

დიო კილაამ

წიგნის „საქართველოს ახალი ისტორია (1801-1918)“ წყაროებისა და ლიტერატურის მიმოხილვა

პირველი წიგნისათვის

სიმონ ჯაპარიძე

ნაშრომთა შორის უნდა მოვიხსენიოთ: „მასალები დიმიტრი ყიფიანის მკვლელობაზე“, „რუსეთის დიდი რევოლუცია“, „ნიკოლოზ ბარათაშვილი. I. მასალები ნიკოლოზ ბარათაშვილის შესახებ“, „საგლეხო რეფორმის ისტორიისათვის საქართველოში“, „დოკუმენტები საქართველოს ისტორიისათვის“. შალვა ჩხეტიას გეოგრაფიის შესანიშნავი გამოკვლევები: „რუსული მმართველობის სისტემა საქართველოში (1801-1840 წწ.)“ და „რუსული მმართველობის სისტემა საქართველოში (1840-1864)“.

დინტერესული მკვლევარი გვერდს ვერ აუღვს ალექსანდრე ფიცხელაშვილის გამოკვლევებს: „რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის ისტორიიდან“ (1955 წ.) და „ამიერკავკასიის ქალაქები“ (2002 წ.). საყურადღებოა მამია ლუმაბაძის „დასავლეთ საქართველო XIX საუკუნის პირველ ნახევარში“ (1957 წ.) და ქველი ჩხატარაიას „გურიის სამთავროს შეერთება რუსეთთან“ (1977 წ.).

საქართველოს ახალი ისტორიის შესწავლაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა მკვლევარმა აბელ კიკვიძემ. საბჭოთა ისტორიოგრაფიისათვის დამახასიათებელი ზოგიერთი ნაკლის მიუხედავად, ყურადსაღებია მისი ნაშრომები: „საქართველოს ისტორია. XIX ს.“ (1954 წ.), „საქართველოს ისტორია (XIX-XX სს.)“ (1959 წ.) და „საქართველოს ისტორია. 1801-1890“ (1977 წ.). აბელ კიკვიძემ დიდი მუშაობა გასწია მანამდე უცნობი საარქივო მასალების მოძიებისა და განალიზების თვალსაზრისით და, რამდენადაც საბჭოთა ცენზურა საშუალებას იძლეოდა, უკუაღწია XX საუკუნის 20-30-იან წლებში ფილიპე მასარაძისა და გიორგი ზაგბურაძის მიერ დამკვიდრებული ბევრი მცდარი დებულება.

სიმონ ზუნდაძის მიერ წამოყენებული და საბჭოთა იდეოლოგიისათვის მიუღებელი ბევრი თვალსაზრისის დაცვას შეეცადა ისტორიკოსი ლეონიდე გორგოლაძე 1961 წელს გამოცემულ მონოგრაფიაში „ქართული საზოგადოებრივი აზროვნების ისტორიიდან“.

საბჭოთა ისტორიოგრაფიაში დამკვიდრებული დოგმების ამკარად თუ შეფარვით უარყოფის თვალსაზრისით საინტერესოა მაქსიმე ბერძინიშვილის ორტომეული „XIX საუკუნის პირველი ნახევრის ქართული საზოგადოებრივი ისტორიისათვის (1980-1983 წწ.)“ და ალექსანდრე ბენდიანიშვილის „ეროვნული საკითხი საქართველოში 1801-1921 წწ.“ (1980 წ.) ყურადღებას იმსახურებს ასევე ალექსანდრე ბენდიანიშვილის „საქართველოს ისტორია. 1801-1921“ (1999 წ.).

მეტად მნიშვნელოვანი გამოკვლევა შექმნა მკვლევარმა კოტე ანთაძემ, რომელიც საყურადღებო დოკუმენტებსა და მასალებზე დაყრდნობით XIX საუკუნის საქართველოში დემოგრაფიული პროცესების ობიექტურ სურათს აღადგენს.

რამდენიმე ქართველი ისტორიკოსის მიერ ღირებული ნაშრომების გამოცემა ვერ ცვლიდა საერთო სურათს: საბჭოთა ხელისუფლების სამსახურში მყოფი ათეულობით ისტორიკოსი მხოლოდ მსოფლიო ომის შემდეგ პერიოდში აგრძელებდა საქართველოს ახალი ისტორიის გაყვლების იმ ტრადიციას, რომელსაც სათავე XX საუკუნის 20-30-იან წლებში დაუდეს ფილიპე მასარაძემ და გიორგი ზაგბურაძემ. ქართულმა საბჭოთა ისტორიოგრაფიამ საქართველოს ახალი ისტორიის (1801-1918) გაყვლების თვალსაზრისით მძიმე მემკვიდრეობა დატოვა. ცალკეული ისტორიკოსის ნაშრომებს რომ არ შეეცხით, ისტორიის გაყვლების მასშტაბების შეცნობისათვის საკმარისია „საქართველოს ისტორიის ნარკვევების“ რედაქციის მიერ გამოცემული ტომის ბოლო სამი თავის, მეხუთე და მეექვსე ტომების, ასევე „საქართველოს კომუნისტური პარტიის ისტორიის“ სამტომეულის პირველი ტომის დასახელება. ეს ორი გამოცემა კმარა იმის დასტურად, თუ რა დონეზე ხდებოდა საქართველოს ახალი ისტორიის არა მარტო ცალკეული ფაქტისა და მოვლენის, არამედ მთელი ისტორიული პროცესის გაყვლება, როგორ იქმნებოდა გამოჩენილ მოღვაწეთა როლი საქართველოს ისტორიაში, როგორ იქმნებოდა ცრუმტყობნების გაღვივება. ხშირ

კახა გვიშვილი

შემთხვევაში ავტორები, სხვადასხვა მოსაზრებით, იმაზე მეტად სცოდავდნენ ჭეშმარიტებას, ვიდრე ამას საბჭოთა პოლიტიკური რეჟიმი ითხოვდა, შესაბამისად, ავტორთა შინაგანი ცენზურა კიდევ უფრო ამძიმებდა მკაცრი საბჭოთა ცენზურის მიერ დაკანონებულ შეზღუდვებს.

ივანე ჯავახიშვილის, სიმონ ჯაპარიძისა და ნიკო ბერძინიშვილის „საქართველოს ისტორიის“ გამოცემით დიდ ტრადიციას ჩაყარა საფუძველი. საქართველოს ძველი და შუა საუკუნეების ისტორიის გააზრება ძელი აღარ იყო, სამაგიეროდ, კვლავ გრძელდებოდა საქართველოს ახალი ისტორიის (1801-1918) გაყვლება. ამ ტენდენციამ თავი იჩინა ნიკო ბერძინიშვილის, ვარლამ ღონღუას, მამია ლუმაბაძის, იური კაჭარავას, გიორგი მელიქიშვილის, შოთა მესხიასა და პროკოფი რატიანის ავტორებით 1958 წელს გამოცემულ „საქართველოს ისტორიის“ სახელმძღვანელოში, რომელიც საშუალო სკოლის VII-X კლასებისათვის იყო განკუთვნილი. სახელმძღვანელოს პირველი ნაწილი (უხევესი დროიდან XVIII საუკუნის ბოლომდე), რომლის ავტორები არიან ნიკო ბერძინიშვილი, ვარლამ ღონღუა, გიორგი მელიქიშვილი და შოთა მესხია, დაწერილია ივანე ჯავახიშვილის სკოლის მიღწევებზე დაყრდნობით, ხოლო მეორე ნაწილი, 1801-1918 წლების ისტორია, არსებითად გაყვლებულია. იგივე ითქმის პროკოფი რატიანის, აბელ კიკვიძის, იური კაჭარავას და აკაკი სურგულაძის ავტორებით 1962 წელს გამოცემულ „საქართველოს ისტორიაზე“ (ტ. II). კიდევ უფრო მძიმეა სურათი 1960 წელს იური კაჭარავას, ნიკოლოზ მასარაძის, ნიკოლოზ სტურუასა და აკაკი სურგულაძის „საქართველოს ისტორიის“ (ტ. III) და 1968 წელს გამოცემულ ლუკა ციხისთავის, ილია მასარაძისა და მიხეილ ცერცვაძის

„საქართველოს ისტორიის“ სახელმძღვანელოებში. სამწუხაროა, რომ ნაყაღბები ისტორია რუსულ ენაზეც იცემოდა. 1968 წელს რუსულად დაიბეჭდა იური კაჭარავას, ნიკოლოზ მასარაძის, ნიკოლოზ სტურუას, აკაკი სურგულაძის, ცეცელია კალანდაძის, მირონ ქორიაშვილის, მაგვალა ნართუმუაძისა და სანდრო ჩხატარაიას „საქართველოს ისტორია“.

XX საუკუნის 80-იანი წლების შუა ხანებიდან საბჭოთა პოლიტიკური რეჟიმის შესუსტებისა და საბჭოთა კავშირის ნგრევის პრობლემა ქართველ ისტორიკოსებს საქართველოს ახალი ისტორიის ობიექტურად კვლევის შესაძლებლობა მიეცათ. ვითარება კიდევ უფრო ხელსაყრელი გახდა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ (1990-1991 წწ.). XX საუკუნის 80-იანი წლების მიწურულისა და 90-იანი წლების დამდეგიდან დღემდე გამოქვეყნდა მრავალი ნაშრომი, რომელთა ნაწილი საქართველოს ახალი ისტორიოგრაფიის მიღწევად უნდა ჩაითვალოს. მიუხედავად წარმატებებისა, ამკარაა, რომ საქართველოს ახალი ისტორიის (1801-1918) სრულყოფილი შესწავლისაგან ვერ კიდევ შორს ვართ. საქართველოს, რუსეთისა და ევროპის ქვეყნების არქივებში დაცული დოკუმენტებისა და მასალების დიდი ნაწილი ისევ ელოდება მკვლევარს.

წინამდებარე ნაშრომი ეყარება ქართულ, რუსულ და სხვა უცხო ენებზე გამოქვეყნებულ წყაროებსა და სამეცნიერო გამოკვლევებს. ამ სამეცნიერო ლიტერატურის ნაწილი, ძირითადად ქართულ და რუსულ ენაზე არსებული, ჩვენ ზემოთ მოიხილეთ. გარდა ამ ავტორებისა, ნაშრომში ასახვა ჰპოვა ქართველ ისტორიკოსთა ნაღვამს, რომელთა შორის პირველ რიგში უნდა მოვიხსენიოთ: ვალერიან მაჭარაძე, გივი ფორდანი, ვარლამ ღონღუა, ირაკლი ანთელავა, მიხეილ გოცაძე, პროკოფი რატიანი, დემეტრე გოგოლაძე, გიორგი პაიჭაძე, გრიგოლ მარგანი, ტრიფონ ზუნდაძე, ისონ სუციშვილი, გურამ შარაძე, გიორგი შარაძე, პეტრე ვაჭარიძე, ითარ ფორდანი, ზურაბ პაპასკირი, აბელ სურგულაძე, ვემალ გამასარია, მანანა ზომერიკი, მერაბ კეზევაძე, აკაკი გელაშვილი, მიხეილ რეხვიაშვილი, დიმიტრი შევლიძე, შოთა ვადაჭკორია, გურამ მარსულია, გიორგი მჭედლიძე, მალხაზ სიორიძე, ვილერი

შალვა ჩხეტიანი

ვაჭარიძე, ვემალ კარალიძე, სულხან კუპრაშვილი, გელა საითიძე, ავთანდილ სონღულაშვილი, ითარ ვახალიძე, ვანცა ბურდული, დიმიტრი ბერიძე, დავით მალაზონია, ლევან ტყემალაშვილი.

რუსეთის იმპერიისა და საბჭოთა ისტორიოგრაფიაში განსაკუთრებით ტენდენტურად იყო წარმოდგენილი XIX საუკუნის პირველი მესამედის ეროვნული მოძრაობის ისტორია. ეროვნული მოძრაობის ობიექტური ისტორიის შექმნის მიზნით დიდი მუშაობა გასწიეს და სოლიდური მონოგრაფიები გამოაქვეყნეს მანანა ზომერიკმა და აკაკი გელაშვილმა.

საქართველოს ახალი ისტორია (1801-1918), ცხადია, სრულყოფილად ვერ წარმოჩნდება საქართველოს ეკლესიის ისტორიის გარეშე. კონკრეტულად, მხეველობაში გვაქვს ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორებიცაა: საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის გაუქმება რუსეთის მიერ; ქართველი სამღვდლოება ავტოკეფალიის გაუქმების შემდეგ; ბრძოლა ავტოკეფალიის აღდგენისათვის, საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენა. ეს პრობლემები საფუძვლიანად იქნა გამოკვლეული მიტროპოლიტ ანანა ვაფარიძისა და პროფესორ სერგო ვარლანდიანის მიერ.

ნაშრომის ცალკეულ თავში გამოვიყენეთ ჩვენ მიერ სხვადასხვა არქივში მოძიებული დოკუმენტები და მასალები, რომლებზე დაყრდნობითაც თავის დროზე დავწერეთ რამდენიმე ათეული მონოგრაფია და სამეცნიერო სტატია.

კახა გვიშვილი
საქართველოს ახალი
ისტორია (1801-1918), ტ.4, (გვ.6-10)

საერთაშორისო ტურნირი ჭიდაობაში სლოვანიაში – „მშვიდობა ისრაელს!“

ჩონატაურის მუნიციპალიტეტში, შუა აპრილის სპორტდარბაზში, ჩატარდა სერთაშორისო ტურნირი თავისუფალ ჭიდაობაში, სლოვანიაში – „მშვიდობა ისრაელს-მშვიდობა საქართველოს“, რომელიც ებრაველ და ქართველ გმირთა ხსოვნას მიეძღვნა.

ტურნირი 2015 წლიდან ჩონატაურის მუნიციპალიტეტის მერიისა და „საქართველო მაღალ კლუბ გურიას“ ორგანიზებით, ისრაელის საელჩოს ხელშეწყობით ტარდება.

წელს ტურნირში 200-ზე მეტი ახალგაზრდა სპორტსმენი მონაწილეობდა საქართველოს სხვადასხვა რეგიონიდან.

ტურნირში გამარჯვებულებს სპეციალური პრიზები გადაეცათ.

გარდამავალი თასი ჩონატაურის გუნდმა მოიპოვა.

ღონისძიებას ესწრებოდნენ ისრაელის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში პაბლო მეიდადი, ჩონატაურის მერიის პირველი მოადგილე მია კუტუბიძე, ისრაელის საგარეო საქმეთა სამინისტროს

სერთაშორისო განვითარების თანაშრომლობის სააგენტო „მამაში“ საქართველოს განვითარების ხელმძღვანელი გიორგი ფლენტა, საქართველოს ებრაელთა კავშირის თავმჯდომარე მერაბ ჩანჩალაშვილი და „მაღალ კლუბ გურიას“ პრეზიდენტი ზაურ ოსეფიშვილი.

სტუმრებმა ა(ა)იპ ჩონატაურის მუნიციპალიტეტის სპორტისა და სპორტულ ღონისძიებათა ორგანიზების ცენტრს ფასიანი საჩუქრები გადასცეს. სტუმრები ასევე ეწვივნენ ერთ-ავების ცინე-დარბაზსა და გორაბერეკოვლის დენდროლოგიურ პარკს, სადაც დაათვალიერეს 13 წლის მსატერის, მარი ბრეგუს, ებრაულ თემატიკაზე შექმნილი ნამუშევრები.

„მერცხალმა“ მე-4 ლიგაში აღბილი შეინარჩუნა

ალიონი. საქართველოს პირველობაზე ფეხბურთში (მე-4 ლიგა) 27-ე ტურში ოზურგეთის „მერცხალმა“ წყალტუბოს „სამგურალი 2“ ანგარიშით 3:1 დამარცხდა და საქართველოს სფეხბურთო ჩემპიონატის მეოთხე ლიგაში ადგილი შეინარჩუნა.

ამ მატჩში მნიშვნელოვან მატჩში წყალტუბოელები დაწინაურდნენ პირველი ტაიმით მიიღვე გამარჯვებით დასრულდა. მეორე ტაიმში „მერცხალი“ უკეთ

თამაშობდა. 52-ე წუთზე დავით ბოლქვაძემ ანგარიში გაათავსა. ამის შემდეგ „მერცხალმა“ კიდევ ორი გოლი გაიტანა და საბოლოოდ დამაჯერებელი ანგარიშით 3:1 გაიმარჯვა. „მერცხალს“ 27 ტურის შემდეგ (11 მოგება, 4 მოგება, 12 წაგება/მ 56:54) 37 ქულა აქვს და მე-10 ადგილზე იმყოფება.

ბოლო ტურში „მერცხალი“ თბილისში „ვარკეთილი 2“ შეხვდება, რომელიც სახიფათო ზონაშია და 33 ქულა აქვს.

სვანთა სტუმრობა ოზურგეთს და „ლუზნუ“

ცივია და მიუსაფარი გარემო უაღამიანოდ. ცის მნათობებიც და დედამიწის სიბლიც სწორედ ადამიანთაგანა ფასდადებული. ცის, მიწისა და ადამიანთა ამ ერთობლიობით, საქართველოს ერთ-ერთი ულამაზესი კუთხის შვილები სტუმრობდა ოზურგეთს და ოზურგეთის თეატრის სცენას. მესტიის ხელოვნებისა და კულტურის ცენტრმა, მუსიკალურ-ქორეოგრაფიული ეთნო სპექტაკლის წარმოდგენით, შესძლო ოზურგეთელი მკურნალები თავად მიეპატიებინა სვანეთში, გაეცნო მათთვის სვანეთის მთათა დიდებულებისა და აქაურ მკვიდრთა გასოცარი სინთეზი, გულთა და გონებათა ერთობლივი ჭიდილი, თანმდევი დროთა მდინარებისა.

დადგმა და სცენოგრაფია **ლაშა ონიანი**, პიესის ავტორი **სოფიო ფალიანი**, კონცეპტი **ლაშა ონიანი**, **გვი ფალიანი**... სპექტაკლზე მუშა-

ობდენ: **გიორგი ხოსიტაშვილი**, **გიორგი მერლანი**, **არჩილ მურღვლიანი**, **მარიამ ნავერიანი**, **გვი რატანი**, **რამაზ ფილფანი**, **საშა გვარდიანი**, **ბელა ვიბლიანი**, **თეა ხერგანი**, **შმაგი ხაჯალია**, **გოგა უდესიანი**. მონაწილე მსახიობები: **გეგა ფალიანი**, **მანანა აბრამიშვილი** (რუსთაველის ეროვნული თეატრის მსახიობი), **გიორგი ნავერიანი**, **ბაქარ ფალიანი**; ანსამბლი „რიპო“ (ხელმძღვანელი **ვახტანგ ფილფანი**), ანსამბლი „ბანგურია-ნი“ (ხელმძღვანელი **ბექა ჩართო-ლანი**).

„ნახეშ სვანა“ – „ჩვენ სვანები ვართ და ვამყობთ, რომ ვართ!“

ასე იწყება სტუმარ-მასპინძელთა შეხვედრა. მთხრობელი ბუბა - **გვი ფალიანი** სვანეთის ისტორიულ წარსულში მიუძღვის იქვე ასულ ტურისტებს. წერილობით წყაროებზე, ხალხურ გადმოცემებსა და ისტორი-

ულ ფაქტებზე დაყრდნობით, აცნობს ამ დიდებულ კუთხეს, ოდითგან მოყოლებით, დღევანდლობამდე. რასაც კიდევ მეტად ასურათხატებს სპექტაკლში ჩართული სვანური ფოლკლორი, სასცენო დეკორაციებით წარმოდგენილი ეთნოგრაფიული ყოფა - სვანური კოშკები, იქაურ ბუნებასთან საოცრად შერწყმული და ადამიანთათვის, ასე სულიერი და სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი.

„ცხრა მეთაღი ჯვარ-ხატებისა, სვანეთშია დამზადებული“, წერდა დიდი ექვთიმე თაყაიშვილი. საუკუნეების მაძილზე იცავდნენ სვანები სვანეთში დაცული ეროვნული სავანძურის დიდ ნაწილს. აქვე ჰყვება მთხრობელი ბუბა ფუტსების ინსტიტუტის უდიდეს მნიშვნელობაზე, რომელიც მნიშვნელოვნად გაძლიერდა თამარ მეფის დროს. ძლიერი იყო თავად ეს კუთხეც. ამიტომაც, განსაკუთრებული რიდიტა და პატივისცემით მოიხსენიებენ მეფეს, რაც ფოლკლორშიც კარგადაა ასახული. ისტორიის დროის მდინარებს მიჰყვება და მოჰყვება არაერთი განსაცდელი. ბუბა იხსენებს შუა საუკუნეების უძიმეს პერიოდს, როცა სვანეთი დალაშქრა ივანე მრისხანეს ლაშქარმა. მას შემდეგ, არაერთხელ იწვინა ამ თავისუფლებისმოყვარე ხალხმა რუსული ჩექის ძალა, დამპყრობლის მახვილი. სვანთა აჯანყება, დაცემული ხალხი. შემოქმედებითი ჯგუფი გამოსავალზეც საუბრობს. მისი გასაღებიც აქვეა. - ოდეს საქართველოს გაუჭირდეს, ხვამლის მთამ იხსნას... ეს მთები ჩვენი ცხოვრებაა, ჩვენი

ჯავშანი. საინტერესოა და თემატური, კავშირი წარსულსა და თანამედროვეობას შორის. „რადაც უნდა შეიცვალოს. არ უნდა დავკარგოთ ტრადიციები და მოვერგოთ თანამედროვეობას.“ აქვე კარგადაა წარმოდგენილი ძველი, ტრადიციული ფოლკლორისა და თანამედროვეობის სინთეზი. წინა თაობა მყარ კედლად უდგას მომავალს და ასე, ურთიერთპატივისცემით, შემოუყვანენ დღევანდელი გზას. სანამ ცაზე მზე იკაშკაშებს და გულში ლილეო იგუგუნებს, მანამდე ვიქნებით“ ეს ლამაზი სიტყვები ლილეომ დააგვირგვინა და მალა ასწია ცაზე.

ოზურგეთის სახელმწიფო დრამატული თეატრის ხელმძღვანელმა **ვასო ჩიგოგიძემ** მადლობა გადაუხადა მესტიის ხელოვნებისა და კულტურის ცენტრის ხელმძღვანელს და სპექტაკლის რეჟისორს და ისაუბრა მსგავსი თემატიკის სპექტაკლების მნიშვნელობაზე. როცა საზოგადოებას ეძლევა

შესაძლებლობა სცენიდან მოისმინოს ბევრი რამ, მათ შორის დამპყრობლისა და მისი მახვილის სისასტიკეზე. „ეს არ არის მხოლოდ სვანეთი, ეს საქართველოა, ეს არ არის პლაკატი. ამაზე დიდი ტრიბუნა არ არსებობს...“

გურიისა და გურულების სიყვარულის გამოხატვა არც სტუმრებს დავიწყებთ. არ ეთმობოდა ერთმანეთი სტუმარ-მასპინძელს. „კაცი, რომელმაც ოზურგეთს სტუმრობა ყველას შეგვაყვარა“, ამ სიტყვებით გადაუხადა მადლობა ოზურგეთის თეატრის ხელმძღვანელს – ვასო ჩიგოგიძეს, მთელს შემოქმედებით კოლექტივს.

აქვე არ შემიძლია არ აღვნიშნო მკურნალები შემადგენლობა დარბაზში, მათგან დიდი ნაწილი ახალგაზრდები, მათ შორის სკოლის მოსწავლეები იყვნენ და მინც... ისმენდნენ გარინდებით.

ინო ნიკოლაიშვილი.

ახალი მხატვრული ფილმი – „ბრძოლა ბერი ბაბრიელი“ ავთო ბერიშვილის წიგნის „ნაბოძრადან ლევილამდე“ პრეზენტაცია გაიმართა

ალიონი. რამდენიმე დღის წინ ოზურგეთში, რკინიგზის სადგურში ახალი მხატვრული ფილმის „ბრძოლა ბერი ბაბრიელი“ პრეზენტაცია გაიმართა. ფილმის სცენარის ავტორი და რეჟისორი ბრაზილიისა და საქართველოს კინოაკადემიის წევრი, ქართველი და უცხოელი მკურნალებისათვის კარგად ცნობილი რეჟისორი **გიორგი კაჭარავა**, მკურნალები მას განსაკუთრებულად იცნობს სისო ჯაჭვილიანთან ერთად შექმნილი ფილმით „მატა ნასოი“ (2010 წ.), სადაც იგი რეჟისორის გარდა ბრაზილიელი ჟორჟის როლს ასრულებს. მან 2007 წელს ბრაზილიაში დაარსა საკუთარი კინოსტუდია „LILAYMA“. ასევე იგი ხელმძღვანელობს სტუდიებს „სინემა-გა“ და „ვი ემ სინემა“. თავისივე სცენარით გადაღებული აქვს ფილმები „უკანასკნელი ბლოზი“, „დონ ჟუანის

დაბადება“, ასევე – „ორმაგი სახე“, „თოვნიების ქალაქი“, „პრეზიდენტის არჩევნები“, „და ა.შ. ავტორია რომანების: „განკითხვის დღე“ და „ბილატე და კაიაფა“; წიგნების: „ვინ არის იესო ქრისტე“, „ბიბლიური წინასწარმეტყველებათა აღსრულება“

– 2 საათიან მხატვრულ ფილმს ვიღებთ წმინდა ღირსი მამა გაბრიელ აღმსარებელ-საღვთისმშობელს (ერისკაცობაში **გოდერძი ურგუბაძე**). სადაც გადმოცემულია მისი რთული ცხოვრება, როგორ განუცხადა კომუნისტური ადგილის შემდეგ, სადაც ღვინის უზარმაზარი ბანერი გაანადგურა, დაკითხვებზე ჩეკისტებს „იქ უნდა გვიდოს ქრისტეს ჯვარცმა, და არა ღვინის სურათი. კაცს რად უნდა დიდება: დიდება ქრისტე ღმერთს“. როგორ სთავაზობდნენ ციხეში ელიარბინა, რომ ყოველივე

ეკლესიის დავალებით გააკეთა, სანაცლოდ სიცოცხლის შენარჩუნებას ჰპირდებოდნენ. მიუხედავად ხანგრძლივი ტანჯვა-წამებისა, გაბრიელ ბერი კვლავ ურყევად იდგა. უცხოეთის პრესა აშუქებდა ამ სენსაციურ ამბავს. 7 თვე ფსიქოლოგიურ საავადმყოფოში ჰყავდათ გამოკლებილი ბერი საინტერესო ამბებს ნახათ ამ ფილმში. გადაღებული ძირითადად მიმდინარეობდა თბილისსა და მცხეთაში, ფოთშიც გადავიღეთ ეპიზოდები, დღეს ოზურგეთის რკინიგზის სადგური „მოვრთეთ“ კომუნისტური ატრიბუტიკით. – გვითხრა ფილმის რეჟისორმა.

გიორგი კაჭარავას თქმით, მამა გაბრიელის როლს მონარდ მკურნალებთან თეატრის მსახიობი **ზურაბ ავაგვანიშვილი** ასრულებს, ასევე ფილმში სხვადასხვა როლებში დაკავებული არიან მსახიობები **გიორგი ცაგავა**, **ვახტანგ ნოზაძე**, **გიორგი რატიშვილი**, **ნიდარ ზუციშვილი**, **დათო დვალისძე**, **გივი სისარულიძე**

ფილმი ეროვნული კინოცენტრის და კულტურის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით გამოვა ეკრანზე. რეჟისორმა მადლობა გადაუხადა ოზურგეთის თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელს **ვასილ ჩიგოგიძეს**, თეატრის დირექტორს **ზაზა ფინჭვარაძეს** ყურადღებისათვის, მსახიობებს, სტუდიებს ეპიზოდურ როლებში მონაწილეობისათვის.

ფილმი მომავალი წლის ბოლოს გამოვა ეკრანზე.

ავთო ბერიშვილის წიგნის „ნაბოძრადან ლევილამდე“ პრეზენტაცია გაიმართა

ოზურგეთში, ფოლკლორის ცენტრში, **ავთო ბერიშვილის** წიგნის „ნაბოძრადან ლევილამდე“ პრეზენტაცია გაიმართა, წიგნი გასული საუკუნის დასაწყისიდან ვიდრე დღემდე გურიის, სრულიად საქართველოს და მთლიან საქართველოდ წოდებული „ლევლილის“ მკვიდრთა ცხოვრებას ასახავს, პერსონაჟები ცნობილი თუ არაცნობილი რეალური ადამიანებია, სიუჟეტები ნამდვილ ამბებზე დაფუძნებული და ემოციურად საკითხავია, ისეთია,

წაკითხვის შემდეგ რომ დიდხანს გავყვება და მეორედ მიბრუნების სურვილს აღძრავს.

პრეზენტაცია საინტერესოდ წარიმართა, გამოშვებული გულწრფელად საუბრობდნენ წიგნით მოგვიღო ეპოციებზე, ღირებულებებზე.

პრეზენტაციას ესწრებოდნენ სავანეობდ პარიზიდან ჩამოსული წიგნის გამომცემის შთამომავლები ბატონები **ტიერ ბერიშვილი** და **ლაფრენტი ჩხაიძე**.

მიწის სისტემური რეგისტრაციის რეგორმა ბრძოლაში
საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, ირაკლი კობახიძის გადაწყვეტილებით:
მიქაელაძემას, რომელმაც ვერ მოახერხა რეგორმაში ჩართვა, საჯარო რემისტრის მროვნული სააგენტო შესაძლებლობას აძლევს 2025 წლის ბოლომდე, სრულიად უფასოდ აჩოქონ და დაირეგისტრირონ მიწის ნაკვეთი

	წვიმა +3+6		წვიმა +3+5		ღრუბალი +2+5		მზე, +3+9		წვიმა 0+5		წვიმა -4+2		წვიმა +3+8
26 ნოემბერი სამშაბათი		27 ნოემბერი ოთხშაბათი		28 ნოემბერი ხუთშაბათი		29 ნოემბერი პარასკევი		30 ნოემბერი შაბათი		1 დეკემბერი კვირა		2 დეკემბერი ორშაბათი	